

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม

Participatory Management of Inclusive School under Samutsongkhram
Primary Educational Service Area Office

อมรภัค ปิ่นกำลัง

Amornphank Pinkamlang

มหาวิทยาลัยศิลปากร

Silpakorn University, Thailand

E-mail: c_pinkamlang@hotmail.com

Received September 16, 2021; Revised October 20, 2021; Accepted October 28, 2021

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม 2) แนวทางการส่งเสริมการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ โรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม จำนวน 63 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 3 คน ประกอบด้วย คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรักษาการในตำแหน่ง 1 คน ครูหรือพี่เลี้ยง จำนวน 1 คน และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 189 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. แนวทางการส่งเสริมการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ดังนี้ 1) การไว้วางใจกัน ส่งเสริมการยอมรับและเชื่อถือในความรู้ความสามารถของผู้ร่วมงาน ผู้บริหารให้ความเป็นกันเองแก่ผู้ร่วมงาน 2) ความยึดมั่นผูกพัน ให้การสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานเข้ารับการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ เพื่อการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและเป็นระบบ 3) การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน ด้วยการเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงาน และสร้างความตระหนักในการทำงาน

ร่วมกัน 4) ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน เปิดโอกาสผู้ร่วมงานได้แสดงความสามารถในการปฏิบัติงาน เพื่อความร่วมมือกันพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาและการบริหารการศึกษาของโรงเรียนตามแผนดำเนินงานของโรงเรียนต่อไป

คำสำคัญ: การบริหารแบบมีส่วนร่วม; โรงเรียนเรียนรวม; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม

Abstract

The Article aimed to determine 1) the participatory management of inclusive school under Samutsongkhram primary educational service area office. 2) the development participatory management of inclusive school under Samutsongkhram primary educational service area office. The samples were 63 inclusive schools under Samutsongkhram primary educational service area office. The respondents in each school consisted of 3 persons: school director, teacher and school committee with the total of 189 respondents. The instrument was a questionnaire regarding the participatory management on the theory of Swansburg. The statistical used were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation and content analysis. The results were found that:

1. The participatory management of inclusive school under Samutsongkhram primary educational service area office as a whole and as an individual was at a high level; ranking from the highest to the lowest arithmetic mean as follow: Commitment, Autonomy, Goals and objectives and Trust.

2. The development guidelines for promoting the participatory management of inclusive school under Samutsongkhram primary educational service area office as follows: 1) Trusting: promote acceptance and trust in knowledge ability of colleagues give confidence and trust in colleagues respecting each other executives provide friendliness to colleagues. 2) Commitment: providing support for participants to gain additional training continuous ability for an efficient and systematic operation. 3) Goals and objectives: providing opportunities for colleagues to participate in the discussion and improvement Operational development and set an operational planning and evaluation by means of consultation meetings set goals, objectives, and create working awareness. 4) Autonomy: participants to show their ability to work. Show creativity allowing the participants to control the operations of the team. To cooperate to improve the quality of

educational management and educational administration of the school in accordance with the school's operation plan.

Keywords: Participatory Management; Inclusive School; Samutsongkhram Primary Educational Service Area Office

บทนำ

การให้การศึกษาคือการพัฒนาคุณภาพมนุษย์ การศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนจึงมีความจำเป็นและมีส่วนสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาพลเมืองของประเทศ ซึ่งส่งผลต่อความเจริญและการพัฒนาประเทศในทุกด้าน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข อีกทั้งตามจุดหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ได้มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ ซึ่งต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของโรงเรียนนั้นผู้ที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง คือผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งเป็นกุญแจสำคัญในการไขไปสู่ความมีประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาในระดับที่เหมาะสม (ทิพสุคนธ์ บุญรอด และ มัทนา วังถนอมศักดิ์, 2564) จำเป็นต้องอาศัยเพื่อนร่วมงานและกระบวนการในการทำงานที่รับผิดชอบร่วมกัน ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีอยู่เสมอ (Lunenburg & Ornstein, 2012) ให้ความสำคัญและมีการจัดทำอย่างต่อเนื่องอยู่แล้ว ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาสามารถนำข้อมูลไปพัฒนาความเป็นผู้นำในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม (ชินวัฒน์ ปานมั่งมี, 2563) เพราะว่าการบริหารจัดการชั้นเรียนที่ดี จะเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจตนเองมากขึ้น (ภูมิภควิทย์ ภูมิพงศ์ศุข, 2563)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ได้วิเคราะห์บริบทการจัดการศึกษา และจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2561-2564 ซึ่งพบว่าการปรับเปลี่ยนโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการที่รวมหน่วยงานบ้าง แยกหน่วยงานบ้าง ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนบุคลากรในการปฏิบัติงาน เปลี่ยนบทบาทหน้าที่ในการทำงาน การทำงานขาดความต่อเนื่อง รวมทั้งนโยบายการพัฒนาการจัดการศึกษาเปลี่ยนแปลงเป็นไปตามกระแสทางการเมือง ขาดความต่อเนื่องในการพัฒนา ทำให้มีผลกระทบต่อบทบาทหน้าที่ในแต่ละส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษา การพัฒนาครูทั้งระบบ และการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม, 2561)

ดังนั้นการศึกษาถึงการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม เพื่อประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพของผู้บริหารโรงเรียน และเป็นแนวทางในการพัฒนาความรู้ให้แก่ครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อทราบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม
2. เพื่อทราบแนวทางการส่งเสริมการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม

การทบทวนวรรณกรรม

การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ร่วมตัดสินใจแก้ปัญหา ร่วมกำหนดเป้าหมายและยุทธศาสตร์ขององค์การ พร้อมทั้งร่วมดำเนินการตามเป้าหมายที่กำหนด เป็นการจูงใจให้บุคคลผู้ร่วมปฏิบัติงานในองค์กรได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมรับผิดชอบและร่วมมือในการพัฒนาองค์กรที่ปฏิบัติอยู่ด้วยความเต็มใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานขององค์กร และยอมรับในเป้าหมายเดียวกันจะช่วยกระตุ้นให้บุคคลเกิดความสำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานขององค์กร (จันทรานี สงวนนาม, 2551)

การบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย การไว้วางใจกัน ความยึดมั่นผูกพัน การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน และความร่วมมือสละในการปฏิบัติงาน เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและบรรลุตามเป้าหมายขององค์การ ส่วนหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดของสวอนสเบิร์ก (Swansburg, 1996) ได้แก่ การไว้วางใจกัน ความยึดมั่นผูกพัน การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน การจัดการศึกษาเรียนรวม เป็นการจัดการศึกษาให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้ได้รับสิทธิและโอกาสทางการศึกษาได้เรียนร่วมกับนักเรียนปกติทั่วไป การเรียนรวมเป็นแนวคิดที่ประสมประสานระหว่างหลักการทางการศึกษาและสังคม (Damnoen, Phumphongkhochasorn, Pornpitchanarong, & Nanposri, 2021) ให้ความสำคัญกับนักเรียนทุกคนในฐานะเป็นสมาชิกคนหนึ่งโรงเรียน สังคมและชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558) โดยคาดหวังให้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมมือกันในการพัฒนาสถานศึกษาให้เหมาะสมกับการเรียนรู้อย่างเหมาะสม (นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ และ อินดา ศิริวรรณ, 2560)

สามารถสรุปได้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ร่วมตัดสินใจแก้ปัญหา ร่วมกำหนดเป้าหมายและยุทธศาสตร์ พร้อมทั้งร่วมดำเนินการตามเป้าหมายที่กำหนด เป็นการจูงใจให้บุคคลผู้ร่วมปฏิบัติงานในองค์กรได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ร่วมรับผิดชอบและร่วมมือในการพัฒนาองค์กรที่ปฏิบัติอยู่ด้วยความเต็มใจ ร่วมมือกันในการพัฒนาสถานศึกษาให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ที่เหมาะสม ซึ่งผู้วิจัยจะนำไปประกอบกรอบแนวคิดการวิจัย และการอภิปรายผลการวิจัยต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารตามแนวคิดของสวานส์เบิร์ก (Swansburg, 1996) ซึ่งประกอบด้วย 1) การไว้วางใจกัน 2) ความยึดมั่นผูกพัน 3) การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน 4) ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน เป็นตัวแปรต้นของการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

การบริหารแบบมีส่วนร่วม (X_{tot})
1. การไว้วางใจกัน (X_1) 2. ความยึดมั่นผูกพัน (X_2) 3. การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน (X_3) 4. ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน (X_4)

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) โดยใช้แผนแบบงานวิจัยแบบกลุ่มตัวอย่างเดียว ศึกษาสถานการณ์ ไม่มีการทดลอง (the one-shot, non-experimental case study) พื้นที่วิจัย คือ โรงเรียนเรียนรวมในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ประชากร คือ โรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม จำนวน 72 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างคือ โรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม จำนวน 63 โรงเรียน ที่ได้จากการกำหนดตัวอย่างจากตารางประมาณขนาดการสุ่มของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) โดยใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งประเภท (Stratified random sampling) แบ่งเป็น 3 อำเภอ ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนเรียนรวมละ 3 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือรองผู้อำนวยการโรงเรียน หรือรักษาการในตำแหน่ง 1 คน ครูหรือพี่เลี้ยงเด็กพิการ จำนวน 1 คน และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 1 คน รวมทั้งสิ้น 189 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ชนิด ได้แก่ 1) แบบสอบถาม ใช้ศึกษาตามแนวคิดของ Swansburg (1996) ประกอบด้วย การไว้วางใจกัน ความยึดมั่นผูกพัน การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน 2) แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม รวบรวมข้อมูลโดยใช้สถานศึกษาเป็นหน่วยวิเคราะห์ สถิติ

ที่ใช้ในวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นที่ควรนำมาพิจารณาเพื่อให้ทราบถึงสภาพที่แท้จริง และสามารถนำไปใช้พัฒนาให้เกิดประโยชน์กับการบริหาร โดยผู้วิจัยขอเสนอผลของการวิจัยจากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม สรุปผลเป็นประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความยึดมั่นผูกพัน ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน และการไว้วางใจกันตามลำดับ

ตารางที่ 1 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม โดยภาพรวม

(X_{tot})

การบริหารแบบมีส่วนร่วม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
การไว้วางใจกัน (x_1)	4.33	0.32	มาก
ความยึดมั่นผูกพัน (x_2)	4.47	0.31	มาก
การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน (x_3)	4.40	0.30	มาก
ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน (x_4)	4.43	0.31	มาก
รวม(x_{tot})	4.41	0.28	มาก

2. แนวทางการส่งเสริมการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม จากการสัมภาษณ์สามารถสรุปได้ ดังนี้

1) การไว้วางใจกัน: แนวทางการส่งเสริมการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการไว้วางใจกันผู้บริหาร ต้องแสดงออกถึงการยอมรับและเชื่อถือในความรู้ ความสามารถของผู้ร่วมงาน ให้ความเชื่อมั่นไว้วางใจผู้ร่วมงาน รับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ร่วมงาน เพื่อให้ผู้ร่วมงานและผู้เกี่ยวข้องได้ร่วมเสนอแนะผลการดำเนินงานและพัฒนาางานขององค์กรต่อไป

2) ความยึดมั่นผูกพัน: การส่งเสริมการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารควรเป็นผู้ให้การสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานเข้ารับการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารแสดง

พฤติกรรมเป็นกัลยาณมิตรต่อผู้ร่วมงาน เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ปัญหา การดำเนินงานร่วมกัน ให้คำแนะนำส่งเสริมและฝึกฝนวิธีการปฏิบัติงานให้แก่ผู้ร่วมงานอยู่เสมอ

3) การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน: โดยผู้บริหารเปิดโอกาสผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและปรับปรุง พัฒนาเป้าหมายการดำเนินงานของโรงเรียน ซึ่งเกิดจากความคิดเห็นหรือร่วมกันระดมความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ร่วมงาน รับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงานและนำไปประกอบการพิจารณาอยู่เสมอ มีกระบวนการบริหารงานเป็นไปตามขั้นตอน มีการวางแผนการดำเนินงานและประเมินผล สร้างความตระหนักในการทำงานร่วมกัน สร้างความชัดเจนและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของผู้ร่วมงานร่วมกันปรับปรุงพัฒนาเป้าหมายขององค์กร

4) ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน: ผู้บริหารให้โอกาสผู้ร่วมงานได้แสดงความสามารถในการปฏิบัติงาน ให้อิสระแก่ผู้ร่วมงานได้ตัดสินใจ เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานควบคุมการปฏิบัติงานของทีมงาน รวมทั้งให้เสรีภาพแก่ผู้ร่วมงานในการแสดงความคิดเห็นเรื่องการทำงาน เพื่อความร่วมมือกันพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาและการบริหารการศึกษาของโรงเรียนตามแผนดำเนินงานของโรงเรียนต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

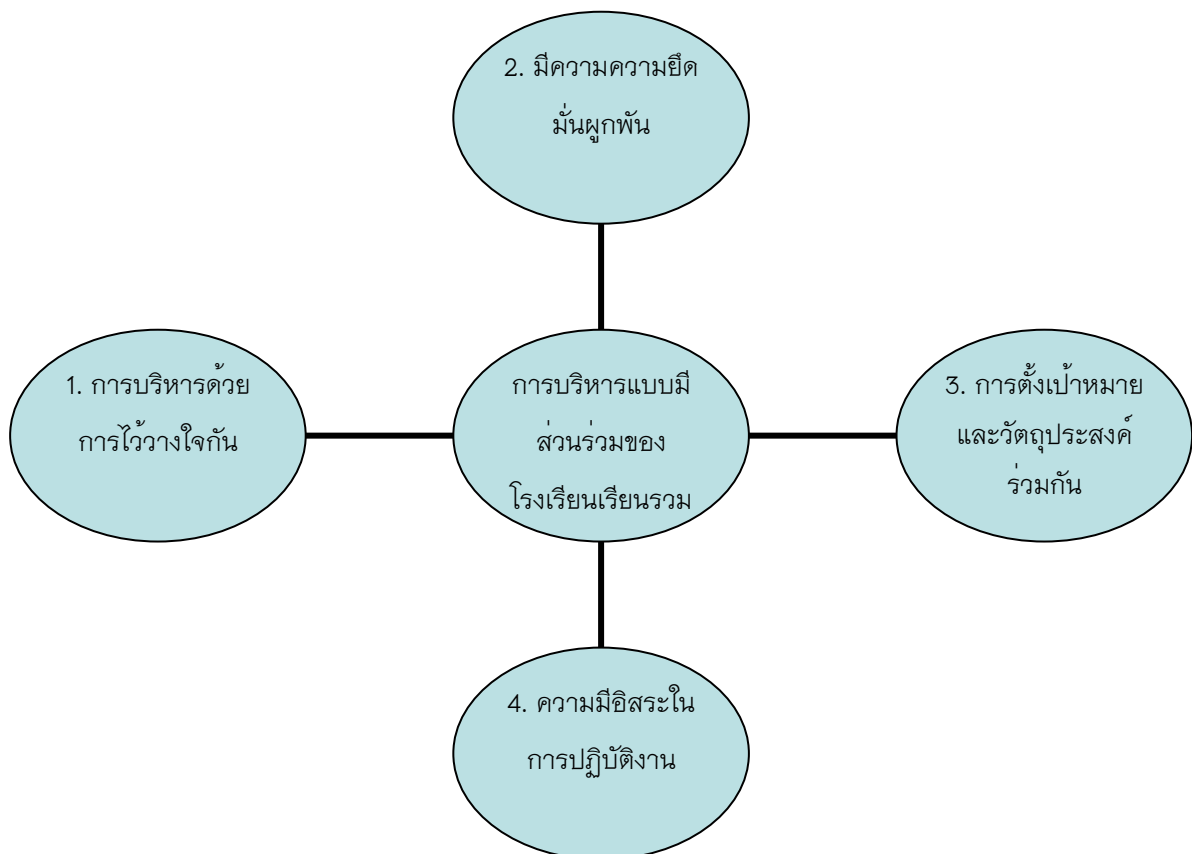
ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความยึดมั่นผูกพัน ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน และการไว้วางใจกันตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารให้ความไว้วางใจครู ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายร่วมกันในการปฏิบัติงาน เปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแสดงความคิดเห็น เพื่อนำไปสู่การพัฒนาโรงเรียนเรียนรวมร่วมกัน สอดคล้องกับการวิจัยของ จิราภรณ์ เพชรทัต และ สำเริง อ่อนสัมพันธุ์ (2560) พบว่า ด้านความเป็นอิสระ ด้านเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ด้านความผูกพัน ด้านความไว้วางใจ จะส่งผลต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียน สอดคล้องกับงานวิจัย นิษฐ์วดี จิรโรจน์กัญญา (2560) พบว่า 1) การไว้วางใจกัน ความผูกพันที่จะปฏิบัติ การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน และความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน จะส่งผลให้การบริหารสถานศึกษามีประสิทธิภาพ

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า แนวทางการส่งเสริมการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ดังนี้ 1) การไว้วางใจกัน 2) ความยึดมั่นผูกพัน 3) การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน 4) ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน เพื่อความร่วมมือกันในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการบริหารการศึกษาของโรงเรียนตามแผนดำเนินงานของโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัย จุฑามาศ พันสุวรรณ, ศิริมาศ โกศลย์พิพัฒน์ และ ชไมมณ ศรีสุรักษ์ (2562) พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ 3 รูปแบบคือ สร้างการเรียนรู้ชุมชนทางวิชาชีพ เพิ่ม

ช่องทางการติดต่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ โลกออนไลน์ เฟซบุ๊ก วารสาร และการสร้างความตระหนัก ได้แก่ การประชุมคณะกรรมการก่อน-หลัง 4 ครั้ง/ปี และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Smylie et al. (1996) ผลการวิจัยพบว่า 1) การให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการพัฒนาในทางวิชาการและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน 2) ความสัมพันธ์ระหว่างกลไกของการเปลี่ยนแปลงองค์การกับการพัฒนาทางวิชาการมีผลน้อยกว่าความสัมพันธ์ของตัวแปรเหล่านี้กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน นอกจากนี้การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอาจมีผลในทางลบหรือทางบวกกับผลการเรียนของนักเรียน และ 3) มีความแตกต่างอย่างมาก ระหว่างความสัมพันธ์ของกลไกการเปลี่ยนแปลงกับการพัฒนาทางวิชาการเมื่อผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่าน และความสัมพันธ์ของตัวแปรเหล่านี้เป็นการเปลี่ยนแปลงที่ไม่คงที่

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ความรู้จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยสามารถสังเคราะห์ได้ดังแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

สรุป

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสงคราม เป็นการบริหารแบบมีส่วนร่วม ดังนี้ 1) การบริหารด้วยการไว้วางใจกัน 2) มีความความยึดมั่นผูกพัน 3) การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน และ 4) ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อความร่วมมือกันพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาและการบริหารการศึกษาของโรงเรียนตามแผนดำเนินงานของโรงเรียนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก แต่การบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้านการไว้วางใจกันอยู่ในลำดับสุดท้าย ดังนั้นผู้บริหารควรส่งเสริมการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยการเปิดโอกาสให้ครู คณะกรรมการสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการตัดสินใจวางแผนปฏิบัติงาน รับทราบผลของการปฏิบัติงานให้มากยิ่งขึ้น เช่น การเปิดโอกาสให้ครูและคณะกรรมการสถานศึกษา ได้เสนอความคิดเห็นในการแก้ปัญหาการบริหารจัดการสถานศึกษา การส่งเสริมให้ครูและคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วม จะส่งผลให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนให้มีมาตรฐานตามที่กฎกระทรวงกำหนด

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ควรส่งเสริมการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยควรจัดทำแนวทางการดำเนินงาน ด้วยส่งเสริมให้ผู้บริหารสร้างกระบวนการทำงานเป็นทีม การสร้างความสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกัน เปิดโอกาสให้ครู บุคลากรหรือผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น และร่วมรับผิดชอบการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม

2. ควรมีการศึกษาองค์ประกอบอื่น ๆ ถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม

3. ควรมีการวิจัยปัจจัยที่สัมพันธ์กับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2551). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.
- จิราภรณ์ เพชรทัต และ สำเริง อ่อนสัมพันธุ์. (2560). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับความ เป็นองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 2. *วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 7(2), 105–116.
- จุฑามาศ พันสุวรรณ, ศิริมาศ โกศลย์พิพัฒน์ และ ชไมมน ศรีสุรักษ์. (2562). การพัฒนารูปแบบการมี ส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนคร เชียงใหม่. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง*, 8(2), 2–17.
- ชินวัฒน์ ปานมั่งมี. (2563). ภาวะผู้นำเชิงคุณภาพของผู้บริหารกับการดำเนินงานวัฒนธรรมในสถาน ศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2. *วารสาร ศิลปการจัดการ*, 4(3), 686–699.
- ภูมิภควัชร ภูมิพงศ์คชศร. (2563). การบริหารจัดการชั้นเรียนเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. *วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 3(3), 591–600.
- นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ และ อินดา ศิริวรรณ. (2560). การบริหารแบบมีส่วนร่วม. *วารสารมหาจุฬาร วิชาการ*, 4(1), 176–187.
- นิษฐ์วดี จิรโรจน์ภิญโญ. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2. *วารสาร มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม*, 7(2), 19–26.
- ทิพสุคนธ์ บุญรอด และ มัทนา วังถนอมศักดิ์. (2564). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับ คุณภาพชีวิตการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. *วารสาร ศิลปการจัดการ*, 5(2), 486–500.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม. (2561). *รายงานผลการดำเนินงานประจำปี งบประมาณ พ.ศ. 2561*. สมุทรสงคราม: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). *รายงานผลการศึกษา : แนวทางการบริหารจัดการ การศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

- Damnoen, P. S., Phumphongkhochasorn, P., Pornpitchanarong, S., & Nanposri, N. (2021). Development of Strategies for the Use of Innovative Information in Education for Secondary Schools under the Office of the Basic Education Commission in the Eastern Region. *Turkish Journal of Physiotherapy and Rehabilitation*. 32(3), 20483–20490.
- Lunenburg, F. C., & Ornstein, A. V. (2012). *Educational Administration: Concepts and Practices*. (6th ed.). California: Wadsworth Publishing.
- Smylie, A M. et al. (1996). *Instructional Outcomes of School-Based Participative Decision Making*. *Educational Evaluation and Policy Analysis*, 18(3), 181–198.
- Swansburg, R. C. (1996). *Management and Leadership for Nurse Managers*. Boston: Jones and Bartlett.